

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 13ης Οκτωβρίου 2011 (*)

«Δικαίωμα του δημιουργού – Δορυφορική ραδιοτηλεοπτική μετάδοση – Οδηγία 93/83/ΕΟΚ – Άρθρα 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', και 2 – Παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου – Πάροχος δορυφορικού πακέτου – Ενιαίος χαρακτήρας της παρουσιάσεως στο κοινό μέσω δορυφόρου – Δυνατότητα προσδιορισμού του προσώπου που είναι υπεύθυνο για την παρουσίαση αυτή – Συγκατάθεση των δικαιούχων του δικαιώματος του δημιουργού για την ως άνω παρουσίαση»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-431/09 και C-432/09,

με αντικείμενο αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το hof van beroep te Brussel (Βέλγιο) με απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2009, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 2 Νοεμβρίου 2009, στο πλαίσιο της δικών

Airfield NV,

Canal Digitaal BV

κατά

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Sabam) (C-431/09),

και

Airfield NV

κατά

Agicoa Belgium BVBA (C-432/09),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský (εισηγητή), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász και D. Šváby, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 25ης Νοεμβρίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι Airfield NV και Canal Digitaal BV, εκπροσωπούμενες από τους T. Heremans και A. Hallemans, advocaten,
- ο Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Sabam), εκπροσωπούμενος από τον E. Marissens, advocaat,
- η Agicoa Belgium BVBA, εκπροσωπούμενη από τους J. Windey και H. Gilliams, advocaten,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Heliskoski,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους H. Krämer και W. Roels,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Μαρτίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχεία α' έως γ', της οδηγίας 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1993, περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και την καλωδιακή αναμετάδοση (ΕΕ L 248, σ. 15).

2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ, αφενός, των Airfield NV (στο εξής: Airfield) και Canal Digitaal BV (στο εξής: Canal Digitaal) και, αφετέρου, του Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Sabam) (βελγική εταιρία διαχείρισης δικαιωμάτων δημιουργών, συνθετών και εκδοτών, στο εξής: Sabam) (υπόθεση C-431/09), καθώς και μεταξύ της Airfield και της Agicoa Belgium BVBA (στο εξής: Agicoa) (υπόθεση C-432/09), με αντικείμενο την υποχρέωση των Airfield και Canal Digitaal να λάβουν συγκατάθεση προκειμένου να παρουσιάσουν έργα στο κοινό.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η πέμπτη, η δέκατη τέταρτη, η δέκατη πέμπτη και η δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 93/83 έχουν ως εξής:

«(5) [...] η επίτευξη των [σκοπών της Ένωσης] ως προς τη διασυννοριακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση προγραμμάτων μέσω δορυφόρου, καθώς και την αναμετάδοση μέσω καλωδίου προγραμμάτων από άλλα κράτη μέλη εξακολουθεί να παρακωλύεται από μια σειρά διαφορών μεταξύ των εθνικών ρυθμίσεων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και από κάποια νομική αβεβαιότητα [...] αυτό σημαίνει ότι οι δικαιούχοι αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο τα έργα τους να τύχουν εκμεταλλεύσεως χωρίς καταβολή αμοιβής ή οι μεμονωμένοι δικαιούχοι αποκλειστικών δικαιωμάτων να δημιουργούν, σε διάφορα κράτη μέλη, προσκόμματα στην

εκμετάλλευση των δικαιωμάτων τους· [...] αυτή η νομική αβεβαιότητα συνιστά κυρίως έμμεσο εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των προγραμμάτων εντός της [Ένωσης]·

[...]

(14) [...] η νομική αβεβαιότητα όσον αφορά την κτήση των σχετικών δικαιωμάτων, η οποία παρακωλύει τη διασυνοριακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση μέσω δορυφόρου, πρέπει να εκλείψει με τον ορισμό της έννοιας της παρουσίασης στο κοινό μέσω δορυφόρου σε επίπεδο [Ένωσης]· [...] με τον εν λόγω ορισμό, πρέπει να προσδιορίζεται συγχρόνως και ο τόπος που λαμβάνει χώρα η πράξη παρουσίασης στο κοινό· [...] ένας τέτοιος ορισμός είναι απαραίτητος για να αποφευχθεί η σωρευτική εφαρμογή περισσότερων εθνικών δικαίων σε μία μόνον πράξη ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης· [...] η παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου πραγματοποιείται μόνο στο κράτος μέλος όπου εισάγονται τα σήματα-φορείς προγραμμάτων, υπό τον έλεγχο και την ευθύνη του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, σε συνεχή αλυσίδα μετάδοσης προς τον δορυφόρο και προς τη γη· [...] οι συνήθεις τεχνικές διαδικασίες που αφορούν τα σήματα-φορείς προγραμμάτων δεν πρέπει να θεωρούνται ως διακοπές στην αλυσίδα ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης·

(15) [...] η συμβατική κτήση αποκλειστικών δικαιωμάτων ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης πρέπει να είναι σύμφωνη με όλες τις νομοθετικές διατάξεις περί του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων που ισχύουν στο κράτος μέλος στο οποίο γίνεται η παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου·

[...]

(17) [...] για να καταλήξουν στο ποσό της αμοιβής που καταβάλλεται κατά την κτήση των σχετικών δικαιωμάτων, τα μέρη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την εκπομπή, όπως η πραγματική ακροαματικότητα, η δυνητική ακροαματικότητα και η γλώσσα στην οποία μεταδίδεται».

4 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/83:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως “δορυφόρος” νοείται ο δορυφόρος που εκπέμπει σε δέσμες συχνοτήτων οι οποίες, σύμφωνα με το τηλεπικοινωνιακό δίκαιο, προορίζονται αποκλειστικά για την εκπομπή σημάτων προς λήψη από το κοινό ή για κλειστή επικοινωνία μεταξύ δύο σημείων. Στην τελευταία περίπτωση, όμως, οι συνθήκες υπό τις οποίες γίνεται η ατομική λήψη των σημάτων πρέπει να είναι δεκτές συγκρίσεως με τις συνθήκες που ισχύουν στην πρώτη περίπτωση.»

5 Το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχεία α' έως γ', της ίδιας οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«α) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως “παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου” νοείται η πράξη της εισαγωγής, υπό τον έλεγχο και με ευθύνη του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, των σημάτων-φορέων προγραμμάτων που προορίζονται για λήψη από το κοινό σε μια αδιάκοπη αλληλουχία μετάδοσης προς τον δορυφόρο και από εκεί προς το έδαφος·

β) η πράξη παρουσίασης στο κοινό μέσω δορυφόρου τελείται μόνο στο κράτος μέλος όπου, υπό τον έλεγχο και την ευθύνη του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, τα

σήματα-φορείς προγραμμάτων εισάγονται σε μια αδιάκοπη αλληλουχία μετάδοσης προς τον δορυφόρο και από εκεί προς το έδαφος·

γ) εάν τα σήματα-φορείς προγραμμάτων έχουν κωδικοποιημένη μορφή, τότε υπάρχει παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου εφόσον τίθε[ντ]αι στη διάθεση του κοινού από τον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό ή με τη συγκατάθεσή του [...] τα μέσα για την αποκωδικοποίηση του προγράμματος.»

6 Το άρθρο 2 της οδηγίας 93/83 ορίζει τα ακόλουθα:

«Σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, τα κράτη μέλη προβλέπουν αποκλειστικό δικαίωμα, για το δημιουργό, να επιτρέπει την μέσω δορυφόρου παρουσίαση στο κοινό έργων ως προς τα οποία ισχύει το δικαίωμα του δημιουργού.»

7 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167, σ. 10):

«Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.»

8 Η εικοστή έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/29 διευκρινίζει συναφώς ότι «[η] απλή παροχή των υλικών μέσων για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της παρουσίας δεν αποτελεί καθαυτή παρουσίαση κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας».

Το εθνικό δίκαιο

9 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του νόμου της 30ής Ιουνίου 1994 για το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα (*Wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten*, *Moniteur belge* της 27ης Ιουλίου 1994, σ. 19297), όπως έχει τροποποιηθεί, προβλέπει τα εξής:

«Ο δημιουργός λογοτεχνικού ή καλλιτεχνικού έργου έχει το αποκλειστικό δικαίωμα παρουσιάσεως του έργου του στο κοινό διά οιασδήποτε διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένης της θέσεώς του στη διάθεση του κοινού κατά τρόπο ώστε οιοσδήποτε να αποκτά δυνατότητα προσβάσεως σε αυτό από τόπο και σε χρόνο της επιλογής του).»

10 Τα άρθρα 49 και 50 του ως άνω νόμου επαναλαμβάνουν, κατ' ουσίαν, τις διατάξεις του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχεία α' έως γ', της οδηγίας 93/83.

Τα πραγματικά περιστατικά και τα προδικαστικά ερωτήματα

11 Η Airfield είναι βελγική εταιρία που, υπό την εμπορική επωνυμία TV Vlaanderen, ασκεί δραστηριότητες στον τομέα της δορυφορικής τηλεοράσεως, παρέχοντας στο κοινό δέσμη καναλιών, τα οποία οι συνδρομητές της μπορούν να

παρακολουθήσουν αποκτώντας πρόσβαση στο οπτικοακουστικό τους περιεχόμενο μέσω δορυφορικού αποκωδικοποιητή (στο εξής: πάροχος δορυφορικού πακέτου).

12 Το πακέτο που προσφέρει η Airfield περιλαμβάνει δύο είδη τηλεοπτικών καναλιών. Πέραν των σταθμών ελευθέρως λήψεως, το εν λόγω πακέτο περιλαμβάνει κωδικοποιημένα κανάλια, στα οποία αποκτάται πρόσβαση μόνον κατόπιν αποκωδικοποίησής. Επομένως, ο πελάτης, για να μπορεί να παρακολουθήσει το πρόγραμμά τους, πρέπει να συνάψει σύμβαση παροχής συνδρομητικής υπηρεσίας με την Airfield, η οποία του προμηθεύει, έναντι αμοιβής, κάρτα αποκωδικοποίησης.

13 Στο πλαίσιο της παροχής των υπηρεσιών του δορυφορικού της πακέτου, η Airfield προσφεύγει στην τεχνική υποστήριξη της Canal Digitaal, ολλανδικής εταιρίας που ανήκει στον ίδιο όμιλο.

14 Η Canal Digitaal έχει συνάψει σύμβαση με την εταιρία που εκμεταλλεύεται εμπορικά το δορυφορικό σύστημα Astra, την SES Astra, η οποία εκμισθώνει στην Canal Digitaal χωρητικότητα στον εν λόγω δορυφόρο για ψηφιακή τηλεόραση και ραδιοφωνία.

15 Επιπροσθέτως, η Canal Digitaal έχει συνάψει με την Airfield σύμβαση υπηρεσιών, βάσει της οποίας δεσμεύεται, από 1ης Ιανουαρίου 2006, να της υπεκμισθώνει τμήμα της ως άνω χωρητικότητας στον δορυφόρο Astra για την εκπομπή ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων στο Βέλγιο και στο Λουξεμβούργο. Όσον αφορά τη μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων, η Canal Digitaal αναλαμβάνει την τεχνική συνδρομή, ιδίως όσον αφορά την εκπομπή, την πολυπλεξία, τη συμπίεση, την κρυπτοθέτηση και τη διαβίβαση δεδομένων, οι οποίες είναι αναγκαίες στην Airfield προκειμένου να μπορεί να παρέχει υπηρεσίες ψηφιακής τηλεόρασης στο Βέλγιο και στο Λουξεμβούργο.

16 Η Airfield έχει συνάψει επίσης σειρά συμβάσεων με ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς των οποίων τα κανάλια περιλαμβάνονται στο δορυφορικό της πακέτο. Οι όροι συνεργασίας της Airfield με τους εν λόγω οργανισμούς διαφέρουν αναλόγως του τρόπου μετάδοσης των οικείων τηλεοπτικών προγραμμάτων, τα οποία εκπέμπονται, στο πλαίσιο του δορυφορικού πακέτου, είτε με έμμεση μετάδοση (στο εξής: έμμεση μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων) είτε με άμεση μετάδοση (στο εξής: άμεση μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων).

Η έμμεση μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων

17 Η έμμεση μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων πραγματοποιείται με δύο τρόπους.

18 Στην πρώτη από τις δύο περιπτώσεις, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί εκπέμπουν σήματα-φορείς των προγραμμάτων τους, επιγείως, προς τις συσκευές της Canal Digitaal οι οποίες είναι εγκατεστημένες στο Vilvorde (Βέλγιο). Εν συνεχεία, η Canal Digitaal συμπίεζει τα σήματα και τα κρυπτοθετεί για να τα μεταδώσει ευρυζωνικά στον σταθμό της στις Κάτω Χώρες, ο οποίος εκτελεί την ανοδική ζεύξη τους με τον δορυφόρο Astra. Τα σήματα αυτά κωδικοποιούνται πριν διαβιβαστούν από τον σταθμό στον δορυφόρο. Το κλειδί που απαιτείται για την αποκωδικοποίηση των προγραμμάτων από το κοινό είναι ενσωματωμένο σε κάρτα αποκωδικοποίησης, η οποία παρέχεται στην Airfield από την Canal Digitaal. Η εν λόγω κάρτα παραδίδεται

στον καταναλωτή όταν συνάπτει με την Airfield τη σύμβαση παροχής συνδρομητικής υπηρεσίας.

19 Στη δεύτερη από τις ως άνω περιπτώσεις, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί μεταδίδουν τα σήματα-φορείς των προγραμμάτων τους μέσω άλλου δορυφόρου. Η Canal Digitaal λαμβάνει τα δορυφορικά αυτά σήματα, κωδικοποιημένα και μη προσβάσιμα στο κοινό, στο Λουξεμβούργο ή τις Κάτω Χώρες. Αποκωδικοποιεί εν ανάγκη τα σήματα, τα κρυπτοθετεί εκ νέου και τα εκπέμπει προς τον δορυφόρο Astra. Οι συνδρομητές της Airfield μπορούν να τα αποκωδικοποιήσουν μέσω κάρτας, η οποία παρέχεται στην Airfield από την Canal Digitaal.

20 Η Airfield έχει συνάψει με αυτούς τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς συμβάσεις αποκαλούμενες «carriage [agreements]».

21 Βάσει των εν λόγω συμβάσεων, η Airfield εκμισθώνει στους ως άνω οργανισμούς χωρητικότητα δορυφορικού αναμεταδότη, προς τον σκοπό της μεταδόσεως τηλεοπτικών προγραμμάτων ιδίως σε τηλεθεατές που κατοικούν στο Βέλγιο και το Λουξεμβούργο. Η Airfield εγγυάται ότι έχει λάβει από την εταιρία που εκμεταλλεύεται εμπορικώς τον δορυφόρο Astra άδεια για την υπεκμίσθωση αυτής της χωρητικότητας στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς.

22 Επιπλέον, η Airfield δεσμεύεται να λαμβάνει το σήμα των τηλεοπτικών προγραμμάτων των οικείων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών σε κεντρικό σταθμό ζεύξεως και, εν συνεχεία, να το συμπιέζει, να το πολυπλέκει, να το κρυπτοθετεί και να το εκπέμπει στον δορυφόρο προς μετάδοση και λήψη.

23 Οι οργανισμοί αυτοί καταβάλλουν στην Airfield αντίτιμο για τη μίσθωση και την παροχή των ως άνω υπηρεσιών.

24 Από την πλευρά τους, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί παρέχουν στην Airfield άδεια ούτως ώστε αυτή να προσφέρει στους συνδρομητές της τη δυνατότητα ταυτόχρονης παρακολουθήσεως, ιδίως στο Βέλγιο και το Λουξεμβούργο, των τηλεοπτικών τους προγραμμάτων που μεταδίδονται μέσω του δορυφόρου Astra.

25 Ως αντιπαροχή για τα δικαιώματα που της παρέχουν οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί και για τη διακριτική της ευχέρεια να περικλείει τα τηλεοπτικά τους προγράμματα στο πακέτο της, η Airfield οφείλει να τους καταβάλλει αμοιβή, κατά τον καθορισμό της οποίας λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός τόσο των συνδρομητών της όσο και των προγραμμάτων που μεταδίδονται στην οικεία γεωγραφική ζώνη.

Η άμεση μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων

26 Στο πλαίσιο της άμεσης μεταδόσεως των τηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω του δορυφορικού πακέτου της Airfield, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί κρυπτοθετούν οι ίδιοι τα σήματα και τα εκπέμπουν απευθείας από τη χώρα προελεύσεως προς τον δορυφόρο. Η συμβολή της Airfield και της Canal Digitaal περιορίζεται στην παροχή των κλειδιών κρυπτοθετήσεως στους οικείους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, ούτως ώστε να ενεργοποιούνται οι ορθοί κωδικοί, προκειμένου να καταστεί εν συνεχεία δυνατό στους συνδρομητές της Airfield να αποκτήσουν πρόσβαση στα προγράμματα μέσω της κάρτας αποκωδικοποίησεως.

27 Με αυτούς τους οργανισμούς η Airfield έχει συνάψει την αποκαλούμενη σύμβαση «heads of agreement» η οποία προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και της Airfield, που είναι ανάλογα με όσα περιγράφηκαν στις σκέψεις 24 και 25 της παρούσας αποφάσεως.

Οι διαφορές των κύριων δικών

28 Η Sabam είναι βελγική συνεταιριστική εταιρία η οποία, ως εταιρία διαχειρίσεως, εκπροσωπεί δημιουργούς συναινώντας στην εκ μέρους τρίτων χρήση των προστατευόμενων έργων τους και εισπράττοντας αμοιβή για τη χρήση αυτή.

29 Η Agicoa είναι βελγική εταιρεία συλλογικής διαχείρισεως η οποία εκπροσωπεί Βέλγους και αλλοδαπούς παραγωγούς οπτικοακουστικών έργων για τη διαχείριση των δικαιωμάτων του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων επί ταινιών και άλλων οπτικοακουστικών έργων, με εξαίρεση τα βιντεοκλίπ. Στο πλαίσιο αυτό, εισπράττει τις σχετικές αμοιβές.

30 Η Sabam και η Agicoa θεωρούν ότι η Airfield πραγματοποιεί αναμετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων που έχουν ήδη μεταδώσει οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί, κατά την έννοια της συμβάσεως της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων, της 9ης Σεπτεμβρίου 1886, και ότι, κατά συνέπεια, οφείλει να λάβει συγκατάθεση για τη χρήση των έργων των δημιουργών, των οποίων διαχειρίζονται τα δικαιώματα.

31 Κατόπιν οχλήσεώς τους, η Airfield και η Canal Digitaal ισχυρίστηκαν ότι δεν προβαίνουν σε αναμετάδοση, αλλά προσφέρουν απλώς στο κοινό τηλεοπτικά προγράμματα μέσω δορυφόρου για λογαριασμό των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών. Κατά την άποψή τους, πρόκειται για πρώτη και μοναδική δορυφορική μετάδοση από τους ίδιους τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, οι οποίοι προσφεύγουν στις υπηρεσίες των Airfield και Canal Digitaal μόνο για τεχνική υποστήριξη. Μόνον οι πράξεις των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών έχουν σημασία από απόψεως του δικαιώματος του δημιουργού κατά την έννοια των άρθρων 49 και 50 του νόμου της 30ής Ιουνίου 1994 για το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα, όπως έχει τροποποιηθεί.

32 Δεδομένου ότι ουδεμία συμφωνία επιτεύχθηκε μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών, η Sabam άσκησε αγωγή κατά των Airfield και Canal Digitaal ενώπιον του rechtbank van eerste aanleg te Brussel και η Agicoa ενήγαγε την Airfield ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου. Το δικαστήριο αυτό αποφάνθηκε ότι η Airfield και η Canal Digitaal προσέβαλαν τα δικαιώματα δημιουργού, των οποίων τη διαχείριση έχουν η Sabam και η Agicoa.

33 Η Airfield και η Canal Digitaal άσκησαν έφεση κατά των ως άνω αποφάσεων ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

34 Υπό τις συνθήκες αυτές το hof van beroep te Brussel αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία είναι πανομοιότυπα στις υποθέσεις C-431/09 και C-432/09:

«1) Αποκλείει η οδηγία 93/83 την επιβολή σε πάροχο υπηρεσιών δορυφορικής ψηφιακής τηλεοράσεως της υποχρεώσεως να λάβει τη συγκατάθεση των δικαιούχων για πράξη με την οποία ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός διαβιβάζει τα σήματα-φορείς

προγραμμάτων του, είτε μέσω σταθερής συνδέσεως είτε μέσω κωδικοποιημένου δορυφορικού σήματος, στον εν λόγω, ανεξάρτητο του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, πάροχο υπηρεσιών δορυφορικής ψηφιακής τηλεοράσεως, ο οποίος προβαίνει, μέσω συνδεδεμένης με αυτόν εταιρείας, σε κωδικοποίηση και ανοδική ζεύξη των σημάτων, τα οποία εν συνεχεία, με την άδεια του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, εκπέμπονται καθοδικά, ως στοιχείο πλατφόρμας τηλεοπτικών σταθμών και, συνεπώς, υπό μορφή δέσμης, προς τους συνδρομητές του παρόχου υπηρεσιών δορυφορικής τηλεοράσεως, οι οποίοι μπορούν να παρακολουθούν τα προγράμματα ταυτοχρόνως και άνευ αλλοιώσεως μέσω κάρτας αποκωδικοποίησης ή "smartcard" που διατίθεται από τον ίδιο τον πάροχο υπηρεσιών δορυφορικής τηλεοράσεως;

2) Αποκλείει η οδηγία 93/83 την επιβολή σε πάροχο υπηρεσιών δορυφορικής ψηφιακής τηλεοράσεως της υποχρεώσεως να λάβει τη συγκατάθεση των δικαιούχων για πράξη με την οποία ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός εκπέμπει τα σήματα-φορείς προγραμμάτων του προς δορυφόρο, συμφώνως προς τις οδηγίες του εν λόγω παρόχου υπηρεσιών δορυφορικής ψηφιακής τηλεοράσεως ο οποίος είναι ανεξάρτητος του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού και ο οποίος προβαίνει εν συνεχεία, με την άδεια του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, σε καθοδική εκπομπή των σημάτων, ως στοιχείων πλατφόρμας τηλεοπτικών σταθμών και, συνεπώς, υπό μορφή δέσμης, προς τους δικούς του συνδρομητές, οι οποίοι μπορούν να παρακολουθούν τα προγράμματα ταυτοχρόνως και άνευ αλλοιώσεως μέσω κάρτας αποκωδικοποίησης ή "smartcard" που διατίθεται από τον ίδιο τον πάροχο υπηρεσιών δορυφορικής τηλεοράσεως;»

35 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 6ης Ιανουαρίου 2010, αποφασίστηκε η συνεκδίκηση των υποθέσεων C-431/09 και C-432/09 προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί του ζητήματος αν η οδηγία 93/83 τυγχάνει εφαρμογής

36 Στην υπόθεση C-432/09, η Agicoa υποστηρίζει ότι η οδηγία 93/83 δεν έχει εφαρμογή επί της διαφοράς της κύριας δίκης και ότι τα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να εξεταστούν υπό το πρίσμα της οδηγίας 2001/29.

37 Συναφώς, ισχυρίζεται κατ' αρχάς ότι ο πάροχος δορυφορικού πακέτου πρέπει να διακρίνεται από τον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό, καθόσον η δική του δραστηριότητα συνίσταται στη δημιουργία δέσμης ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών και όχι στην εκπομπή τηλεοπτικών προγραμμάτων. Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι εσφαλμένη, κατά την άποψή της, η εξέταση των δραστηριοτήτων του βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 93/83, εφόσον η εν λόγω διάταξη κάνει λόγο μόνο για ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς.

38 Στη συνέχεια, η Agicoa διατείνεται ότι η διαφορά της κύριας δίκης στην ως άνω υπόθεση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής, διότι αφορά πράξεις παρουσιάσεως για τις οποίες δεν χρησιμοποιείται δορυφόρος κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/83. Τέλος, κατά την άποψη της Agicoa, δεν υφίσταται, στην ίδια πάντοτε διαφορά, το διασυνοριακό στοιχείο στο οποίο αναφέρεται η εν λόγω οδηγία.

39 Ως προς το πρώτο επιχείρημα, επισημαίνεται ότι αυτό αφορά την ίδια την ουσία της υπό κρίση υποθέσεως και, επομένως, θα εξεταστεί στο πλαίσιο της απαντήσεως που θα δοθεί στα προδικαστικά ερωτήματα.

40 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, ουδαμώς μπορεί να συναχθεί από τη δικογραφία ότι δεν χρησιμοποιείται δορυφόρος, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/83, για τις επίμαχες στη διαφορά της κύριας δίκης πράξεις παρουσιάσεως.

41 Τέλος, σε σχέση με το τρίτο επιχείρημα, από τις σκέψεις 76 έως 145 της αποφάσεως της 4ης Οκτωβρίου 2011, C-403/08 και C-429/08, Football Association Premier League κ.λπ. (που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή), προκύπτει ότι η λήψη των «παρουσιάσεων στο κοινό μέσω δορυφόρου» πρέπει να είναι δυνατή σε όλα τα κράτη μέλη, οπότε πρόκειται για πράξεις που έχουν, εξ ορισμού, διασυνοριακό χαρακτήρα. Επιπλέον, οι επίμαχες στη διαφορά της κύριας δίκης πράξεις παρουσιάσεως έχουν τέτοιο χαρακτήρα, εφόσον, αφενός, εμπλέκονται σε αυτές μία βελγική και μία ολλανδική εταιρία, η Airfield και η Canal Digitaal, και, αφετέρου, τα σήματα-φορείς των προγραμμάτων προορίζονται ιδίως για τηλεθεατές οι οποίοι κατοικούν στο Βέλγιο και το Λουξεμβούργο.

42 Υπό τις συνθήκες αυτές, η επιχειρηματολογία της Agicoa είναι απορριπτέα και τα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να εξεταστούν βάσει της οδηγίας 93/83.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

43 Με τα ερωτήματά του, τα οποία ενδείκνυται να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν η οδηγία 93/83 έχει την έννοια ότι ο πάροχος δορυφορικού πακέτου υποχρεούται να λάβει τη συγκατάθεση των δικαιούχων των σχετικών δικαιωμάτων για παρουσίαση έργων στο κοινό, η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο άμεσης και έμμεσης μεταδόσεως τηλεοπτικών προγραμμάτων στο κοινό, όπως στις περιπτώσεις των υποθέσεων των κύριων δικών.

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

44 Κατ' αρχάς, υπενθυμίζεται ότι η οδηγία 93/83 δεν είναι η μόνη ρύθμιση του δικαίου της Ένωσης στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας και ότι, λαμβανομένης υπόψη της απαιτήσεως για ενότητα και συνοχή της έννομης τάξεως της Ένωσης, οι προβλεπόμενες στην εν λόγω οδηγία έννοιες πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως των κανόνων και των αρχών που θέτουν οι λοιπές οδηγίες οι οποίες αφορούν την πνευματική ιδιοκτησία, όπως είναι, ιδίως, η οδηγία 2001/29 (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 30ής Ιουνίου 2011, C-271/10, VEWA, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 27).

45 Εν συνεχεία, όσον αφορά το πραγματικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα προδικαστικά ερωτήματα, πρέπει εκ προοιμίου να διευκρινιστεί ότι η άμεση και η έμμεση μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων δεν είναι οι μόνοι τρόποι μεταδόσεως των προγραμμάτων που περιλαμβάνονται στο σχετικό δορυφορικό πακέτο.

46 Πράγματι, τα προγράμματα αυτά μεταδίδονται επίσης από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς εκτός του εν λόγω πακέτου, με μέσα που παρέχουν τη δυνατότητα να φθάσουν οι οικείες εκπομπές απευθείας στους τηλεθεατές, όπως η επίγεια μετάδοση.

47 Η άμεση και η έμμεση μετάδοση, όπως περιγράφηκαν ανωτέρω, προστίθενται, επομένως, σε αυτά τα μέσα μεταδόσεως προκειμένου να διευρυνθεί ο κύκλος των τηλεθεατών που λαμβάνουν τις οικείες εκπομπές, δεδομένου ότι οι ως άνω

μεταδόσεις είναι παράλληλες και ταυτόχρονες, εφόσον η παρέμβαση του παρόχου δορυφορικού πακέτου ουδεμία επιρροή ασκεί ως προς το περιεχόμενο των εκπομπών και τις ώρες προβολής τους.

48 Τέλος, δεν αμφισβητείται, στις υποθέσεις των κύριων δικών, ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν τη συγκατάθεση των δικαιούχων των σχετικών δικαιωμάτων για την παρουσίαση των έργων τους στο κοινό μέσω δορυφόρου, ενώ αντιθέτως ο πάροχος δορυφορικού πακέτου δεν έχει λάβει αντίστοιχη συγκατάθεση.

49 Στο πλαίσιο αυτό, τονίζεται ότι, στις υπό κρίση υποθέσεις, η Airfield και η Canal Digitaal υποστηρίζουν ότι καθεμία από τις περιγραφείσες ανωτέρω μεταδόσεις τηλεοπτικών προγραμμάτων, δηλαδή η άμεση και η έμμεση, συνιστά μία και μόνη πράξη παρουσιάσεως στο κοινό μέσω δορυφόρου, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 93/83, οπότε πρόκειται, κατά συνέπεια, για μια αδιαχώριστη παρουσίαση για την οποία αποκλειστικός υπεύθυνος είναι ο οικείος ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός. Εξ αυτού συνάγουν ότι ο πάροχος δορυφορικού πακέτου δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι πραγματοποιεί παρουσίαση στο κοινό κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως και ότι, ως εκ τούτου, δεν υποχρεούται να λάβει τη συγκατάθεση των δικαιούχων των σχετικών δικαιωμάτων όσον αφορά τις μεταδόσεις αυτές.

50 Υπό τις συνθήκες αυτές, προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο πάροχος δορυφορικού πακέτου οφείλει να έχει τη συγκατάθεση, πρέπει να εξεταστεί, αφενός, αν καθεμία από τις περιγραφείσες ανωτέρω μεταδόσεις τηλεοπτικών προγραμμάτων, δηλαδή η άμεση και η έμμεση, συνιστά μία και μόνη παρουσίαση στο κοινό ή, αντιθέτως, αν καθεμία από τις μεταδόσεις αυτές αναλύεται σε δύο χωριστές πράξεις παρουσιάσεως. Αφετέρου, πρέπει να διευκρινιστεί αν ο ενδεχομένως αδιαχώριστος χαρακτήρας μιας τέτοιας παρουσιάσεως σημαίνει ότι ο ίδιος αυτός πάροχος δορυφορικού πακέτου δεν υποχρεούται να ζητεί τη συγκατάθεση των δικαιούχων των σχετικών δικαιωμάτων, όσον αφορά τη δική του παρέμβαση στην ως άνω παρουσίαση.

Επί της έννοιας της παρουσιάσεως στο κοινό μέσω δορυφόρου

51 Τόσο η άμεση όσο και η έμμεση μετάδοση συνιστούν μία και μόνη παρουσίαση, εφόσον πληρούν το σύνολο των σωρευτικών προϋποθέσεων τις οποίες προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχεία α' και γ', της οδηγίας 93/83.

52 Συγκεκριμένα, η μετάδοση συνιστά μία και μόνη παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου, αν:

- ανάγεται σε μια «πράξη εισαγωγής» των σημάτων-φορέων των προγραμμάτων «υπό τον έλεγχο και με ευθύνη του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού»,
- τα σήματα αυτά εισάγονται «σε μια αδιάκοπη αλληλουχία μετάδοσης προς τον δορυφόρο και από εκεί προς το έδαφος»,
- τα εν λόγω σήματα «προορίζονται για λήψη από το κοινό», και
- τα μέσα για την αποκωδικοποίηση των προγραμμάτων «τίθενται στη διάθεση του κοινού από τον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό ή με τη συγκατάθεσή του»,

δεδομένου ότι, στις υποθέσεις των κύριων δικών, τα σήματα μεταδίδονται σε κωδικοποιημένη μορφή.

53 Ως προς την πρώτη προϋπόθεση, υπενθυμίζεται ότι, όσον αφορά την έμμεση μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων, οι ίδιοι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί εισάγουν τα σήματα-φορείς των προγραμμάτων στη σχετική αλληλουχία μεταδόσεως, αποστέλλοντας τα σήματα αυτά στον πάροχο του δορυφορικού πακέτου και εξουσιοδοτώντας τον να εκτελέσει την ανοδική τους ζεύξη με τον δορυφόρο.

54 Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί διατηρούν τον έλεγχο της πράξεως της εισαγωγής των εν λόγω σημάτων στη μετάδοσή τους προς τον δορυφόρο και αναλαμβάνουν τη σχετική ευθύνη.

55 Όσον αφορά την άμεση μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων, υπογραμμίζεται ότι οι ίδιοι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί εισάγουν τα σήματα-φορείς των προγραμμάτων απευθείας, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η ανοδική ζεύξη με τον δορυφόρο, όπερ σημαίνει, κατά μείζονα λόγο, ότι διατηρούν τον έλεγχο της πράξεως της εισαγωγής των σημάτων αυτών και αναλαμβάνουν τη σχετική ευθύνη.

56 Συναφώς, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι τίποτε δεν αντιτίθεται στο ενδεχόμενο να μοιραστούν τόσο ο έλεγχος όσο και η ευθύνη μεταξύ του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού και του παρόχου δορυφορικού πακέτου. Πράγματι, αφενός, από το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 93/83 προκύπτει ότι ο έλεγχος και η ευθύνη κατά την έννοια της διατάξεως αυτής δεν αφορούν το σύνολο της μεταδόσεως, αλλά μόνον την πράξη της εισαγωγής των σημάτων-φορέων προγραμμάτων. Αφετέρου, ουδεμία διάταξη της ίδιας οδηγίας προβλέπει ότι ο έλεγχος και η ευθύνη, όσον αφορά τη μετάδοση στο σύνολό της, πρέπει υποχρεωτικώς να έχουν αποκλειστικό χαρακτήρα.

57 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι τόσο η έμμεση όσο και η άμεση μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων πληρούν την πρώτη από τις προϋποθέσεις του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 93/83.

58 Ως προς τη δεύτερη προϋπόθεση, προκύπτει κατ' αρχάς από τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι η οδηγία 93/83 αφορά κλειστό σύστημα μεταδόσεως, του οποίου ο δορυφόρος αποτελεί κεντρικό, ουσιώδες και αναντικατάστατο στοιχείο, ώστε, σε περίπτωση δυσλειτουργίας του, να καθίσταται τεχνικώς αδύνατη η μετάδοση σημάτων και, ως εκ τούτου, η λήψη οποιασδήποτε εκπομπής από το κοινό (βλ., σχετικώς, απόφαση της 14ης Ιουλίου 2005, C-192/04, Lagardère Active Broadcast, Συλλογή 2005, σ. I-7199, σκέψη 39).

59 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι ο δορυφόρος είναι κεντρικό, ουσιώδες και αναντικατάστατο στοιχείο τόσο της άμεσης όσο και της έμμεσης μεταδόσεως των τηλεοπτικών προγραμμάτων, ούτε ότι αμφότεροι αυτοί οι τρόποι μεταδόσεως αποτελούν κλειστά συστήματα μεταδόσεως.

60 Επιπλέον, μολονότι αληθεύει ότι, στην περίπτωση της έμμεσης μεταδόσεως των τηλεοπτικών προγραμμάτων, η Airfield και η Canal Digitaal παρεμβαίνουν στα σήματα-φορείς προγραμμάτων που εκπέμπουν οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί, υπενθυμίζεται, εντούτοις, ότι η παρέμβαση αυτή συνίσταται κατ' ουσία στη λήψη των

σημάτων των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, στην αποκωδικοποίησή τους εφόσον παρίσταται ανάγκη, στην εκ νέου κρυπτοθέτησή τους και στη μετάδοσή τους προς τον οικείο δορυφόρο.

61 Η παρέμβαση αυτή εμπίπτει απλώς και μόνο στις συνήθεις τεχνικές δραστηριότητες προπαρασκευής των σημάτων για την ανοδική ζεύξη στο πλαίσιο της δορυφορικής μεταδόσεως. Είναι συχνά απαραίτητη για την πραγματοποίηση ή τη διευκόλυνση της εν λόγω μεταδόσεως. Κατά συνέπεια, πρέπει να χαρακτηριστεί συνήθης τεχνική διαδικασία η οποία εφαρμόζεται επί των σημάτων-φορέων προγραμμάτων και, ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι συνεπάγεται διακοπές στη σχετική αλληλουχία μεταδόσεως, κατά την έννοια της δέκατης τέταρτης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας 93/83.

62 Τέλος, όσον αφορά την άμεση μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων, υπενθυμίζεται ότι η παρέμβαση της Airfield και της Canal Digitaal περιορίζεται στην παροχή στους οικείους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς των κλειδιών για την πρόσβαση, προκειμένου να μπορούν, στη συνέχεια, οι συνδρομητές της Airfield να αποκωδικοποιήσουν τα προγράμματα με τη χρήση της κάρτας αποκωδικοποίησης.

63 Δεδομένου ότι δεν αμφισβητείται ότι η Airfield και η Canal Digitaal παρέχουν στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς τα κλειδιά για την πρόσβαση προτού αυτοί εισαγάγουν τα σήματα-φορείς προγραμμάτων στη σχετική αλληλουχία μεταδόσεως, η εν λόγω παρέμβαση της Airfield και της Canal Digitaal δεν μπορεί να διακόψει αυτή την αλληλουχία.

64 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι τόσο η έμμεση όσο και η άμεση μετάδοση των τηλεοπτικών προγραμμάτων πληρούν τη δεύτερη προϋπόθεση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 93/83.

65 Ως προς την τρίτη προϋπόθεση, δεν αμφισβητείται αφενός ότι, από τη στιγμή που τα ως άνω σήματα αποστέλλονται προς τον δορυφόρο, απευθύνονται σε ένα κοινό, ήτοι το κοινό το οποίο έχει στην κατοχή του την κάρτα αποκωδικοποίησης που παρέχει η Airfield.

66 Αφετέρου, τα σήματα τα οποία αποτελούν τμήμα της έμμεσης μεταδόσεως των τηλεοπτικών προγραμμάτων υφίστανται μεν ορισμένες τεχνικές προσαρμογές, πλην όμως αυτές προηγούνται της εισαγωγής τους προς πραγματοποίηση της ανοδικής ζεύξεως και αποτελούν –όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 61 της παρούσας αποφάσεως– συνήθεις τεχνικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου, δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι οι εν λόγω προσαρμογές επηρεάζουν τον προορισμό των ως άνω σημάτων.

67 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι τα σήματα-φορείς τα οποία εκπέμπονται στο πλαίσιο τόσο της άμεσης όσο και της έμμεσης εκπομπής των τηλεοπτικών προγραμμάτων προορίζονται για λήψη από το κοινό, οπότε οι μεταδόσεις αυτές πληρούν την τρίτη προϋπόθεση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 93/83.

68 Ως προς την τέταρτη προϋπόθεση, δεν αμφισβητείται ότι, στο πλαίσιο των μεταδόσεων τις οποίες αφορούν οι υποθέσεις των κύριων δικών, τα μέσα αποκωδικοποίησης των εκπομπών δεν τίθενται στη διάθεση του κοινού από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, αλλά από τον πάροχο του δορυφορικού πακέτου. Μολαταύτα, δεν προκύπτει από τη δικογραφία ότι το πρόσωπο αυτό παρέχει στο

κοινό τα σχετικά μέσα χωρίς τη συγκατάθεση των οικείων οργανισμών, ζήτημα το οποίο πρέπει, πάντως, να ελεγχθεί από το αιτούν δικαστήριο.

69 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση, υπό την επιφύλαξη του ελέγχου που θα ασκήσει το αιτούν δικαστήριο, ότι τόσο η έμμεση όσο και η άμεση εκπομπή των τηλεοπτικών προγραμμάτων πληρούν όλες τις σωρευτικές προϋποθέσεις του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχεία α' και γ', της οδηγίας 93/83 και ότι, επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι καθεμία εξ αυτών αποτελεί μία και μόνη παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου και, ως εκ τούτου, αδιαχώριστη πράξη.

70 Ωστόσο, το γεγονός ότι πρόκειται για αδιαχώριστη παρουσίαση, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχεία α' και γ', δεν σημαίνει ότι η παρέμβαση του παρόχου του δορυφορικού πακέτου στην παρουσίαση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς τη συγκατάθεση των δικαιούχων των σχετικών δικαιωμάτων.

Επί της συγκατάθεσης για την παρουσίαση έργων στο κοινό μέσω δορυφόρου

71 Κατ' αρχάς, από το άρθρο 2 της οδηγίας 93/83 προκύπτει ότι πρέπει να ζητείται η συγκατάθεση των δικαιούχων του δικαιώματος του δημιουργού για κάθε παρουσίαση προστατευόμενων έργων στο κοινό μέσω δορυφόρου.

72 Ακολούθως, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, τη συγκατάθεση αυτή πρέπει να λάβει ιδίως το πρόσωπο που προβαίνει στην παρουσίαση ή παρεμβαίνει στο πλαίσιο αυτής, με συνέπεια να καθιστά, μέσω της παρουσιάσεως, τα προστατευόμενα έργα προσβάσιμα σε ένα νέο κοινό, ήτοι σε κοινό το οποίο δεν είχε ληφθεί υπόψη από τους δημιουργούς των προστατευόμενων έργων όταν έδωσαν τη συναίνεσή τους σε κάποιο άλλο πρόσωπο (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την παρουσίαση στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 3 της οδηγίας 2001/29, απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2006, C-306/05, SGAE, Συλλογή 2006, σ. I-11519, σκέψεις 40 και 42, και διάταξη της 18ης Μαρτίου 2010, C-136/09, Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης Δημιουργών Θεατρικών και Οπτικοακουστικών Έργων, σκέψη 38).

73 Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται, άλλωστε, από τη δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 93/83, κατά την οποία πρέπει να εξασφαλίζεται στους δικαιούχους των σχετικών δικαιωμάτων, για την παρουσίαση των έργων τους στο κοινό μέσω δορυφόρου, εύλογη αμοιβή για τον υπολογισμό της οποίας πρέπει να λαμβάνονται όλες οι παράμετροι της εκπομπής, όπως η πραγματική και η δυνητική της ακροαματικότητα (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση Football Association Premier League κ.λπ., σκέψεις 108 και 110).

74 Εντούτοις, ο ενδιαφερόμενος δεν οφείλει να λάβει τη σχετική συγκατάθεση αν η παρέμβασή του στο πλαίσιο της παρουσιάσεως στο κοινό περιορίζεται, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην εικοστή έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/29, απλώς στην παροχή των υλικών μέσων για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της ως άνω παρουσιάσεως.

75 Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 93/83, η παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου, όπως η περί ης ο λόγος στις υποθέσεις των κύριων δικών, πραγματοποιείται από τον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό υπό τον έλεγχο και με την ευθύνη του οποίου εισάγονται τα σήματα-φορείς προγραμμάτων στην αλληλουχία μεταδόσεως προς τον δορυφόρο. Επιπλέον,

δεν αμφισβητείται ότι ο οικείος οργανισμός καθιστά, κατ' αυτόν τον τρόπο, τα προστατευόμενα έργα προσβάσιμα, κατά κανόνα, σε ένα νέο κοινό. Συνεπώς, ο οργανισμός αυτός οφείλει να έχει τη συγκατάθεση που απαιτείται κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 93/83.

76 Μολαταύτα, η διαπίστωση αυτή δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να παρεμβαίνουν και άλλες επιχειρήσεις στο πλαίσιο παρουσιάσεως όπως η περιγραφείσα στην ανωτέρω σκέψη, με συνέπεια να καθίστανται τα προστατευόμενα έργα προσβάσιμα σε κοινό ευρύτερο από εκείνο στο οποίο απευθύνεται ο οικείος ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός, ήτοι σε ένα κοινό που δεν είχε ληφθεί υπόψη από τους δημιουργούς των εν λόγω έργων όταν επέτρεψαν τη χρήση τους από τον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό. Στην περίπτωση αυτή, η παρέμβαση των ως άνω επιχειρήσεων δεν καλύπτεται από τη συγκατάθεση που δόθηκε στον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό.

77 Σε περιστάσεις όπως αυτές των υποθέσεων των κύριων δικών, τούτο ενδέχεται να συμβαίνει ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία μια επιχείρηση διευρύνει τον κύκλο των προσώπων που έχουν πρόσβαση στην παρουσίαση, με συνέπεια να καθιστά τα προστατευόμενα έργα προσβάσιμα σε ένα νέο κοινό.

78 Στο πλαίσιο αυτό, τονίζεται ότι ο πάροχος του δορυφορικού πακέτου, αφενός, προβαίνει στην κωδικοποίηση των οικείων προγραμμάτων ή παρέχει στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς κλειδιά για την πρόσβαση στα προγράμματα αυτά, ώστε να μπορούν να τα αποκωδικοποιήσουν οι συνδρομητές του, και, αφετέρου, θέτει στη διάθεση των εν λόγω συνδρομητών τα αντίστοιχα μέσα αποκωδικοποιήσεως, οπότε οι πράξεις του καθιστούν δυνατή τη σύνδεση της παρουσιάσεως των προγραμμάτων, την οποία πραγματοποιούν οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί, με τους ως άνω συνδρομητές.

79 Η δραστηριότητα αυτή, πάντως, δεν μπορεί να ταυτιστεί με την απλή παροχή υλικών μέσων προς εξασφάλιση ή βελτίωση της λήψεως της αρχικής εκπομπής εντός της ζώνης καλύψεώς της, υπό την έννοια της περιπτώσεως στην οποία αναφέρεται η σκέψη 74 της παρούσας αποφάσεως, αλλά συνιστά παρέμβαση χωρίς την οποία οι εν λόγω συνδρομητές δεν θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στα τηλεοπτικά έργα, ακόμη και αν βρίσκονταν εντός της προαναφερθείσας ζώνης. Επομένως, τα πρόσωπα αυτά αποτελούν τμήμα του κοινού στο οποίο απευθύνεται ο ίδιος ο πάροχος του δορυφορικού πακέτου, δηλαδή το πρόσωπο που καθιστά, με την παρέμβασή του στο πλαίσιο της σχετικής δορυφορικής μεταδόσεως, τα προστατευόμενα έργα προσβάσιμα σε ένα κοινό το οποίο προστίθεται στο κοινό του οικείου ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού.

80 Επιπλέον, υπογραμμίζεται ότι η παρέμβαση του παρόχου του δορυφορικού πακέτου συνιστά αυτοτελή παροχή υπηρεσίας, και μάλιστα κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθόσον η συνδρομή καταβάλλεται από τους ενδιαφερομένους στον πάροχο, και όχι στον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό. Δεν αμφισβητείται, εξάλλου, ότι το σχετικό τίμημα δεν καταβάλλεται έναντι της ενδεχόμενης παροχής τεχνικών υπηρεσιών, αλλά έναντι της παροχής προσβάσεως στην παρουσίαση που πραγματοποιείται μέσω δορυφόρου και, ως εκ τούτου, στα έργα ή σε λοιπά προστατευόμενα αντικείμενα.

81 Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι ο πάροχος του δορυφορικού πακέτου δεν καθιστά δυνατή την πρόσβαση των συνδρομητών του σε παρουσίαση η οποία πραγματοποιείται από έναν και μόνο ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό, αλλά συνδυάζει

περισσότερα προγράμματα από διάφορους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς σε ένα νέο οπτικοακουστικό προϊόν, δεδομένου ότι αυτός αποφασίζει τι θα περιέχει το δορυφορικό πακέτο που δημιουργείται κατ' αυτόν τον τρόπο.

82 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι ο πάροχος του δορυφορικού πακέτου διευρύνει τον κύκλο των προσώπων που έχουν πρόσβαση σε τηλεοπτικά προγράμματα και καθιστά δυνατή την πρόσβαση ενός νέου κοινού σε έργα και σε λοιπά προστατευόμενα αντικείμενα.

83 Κατά συνέπεια, ο εν λόγω πάροχος δορυφορικού πακέτου οφείλει να λάβει τη συγκατάθεση των δικαιούχων των σχετικών δικαιωμάτων για την παρέμβασή του στην παρουσίαση μέσω δορυφόρου, εκτός αν οι δικαιούχοι έχουν συμφωνήσει με τον οικείο ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό ότι τα προστατευόμενα έργα θα παρουσιάζονται στο κοινό και μέσω του παρόχου αυτού, υπό την προϋπόθεση, στην τελευταία περίπτωση, ότι η παρέμβαση του παρόχου δεν καθιστά τα ως άνω έργα προσβάσιμα σε ένα νέο κοινό.

84 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2 της οδηγίας 93/83 έχει την έννοια ότι ο πάροχος δορυφορικού πακέτου οφείλει να λάβει τη συγκατάθεση των δικαιούχων των σχετικών δικαιωμάτων για την παρέμβασή του σε άμεση και έμμεση μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων, όπως οι επίμαχες στις υποθέσεις των κύριων δικών, εκτός αν οι δικαιούχοι έχουν συμφωνήσει με τον οικείο ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό ότι τα προστατευόμενα έργα θα παρουσιάζονται στο κοινό και μέσω του παρόχου αυτού, υπό την προϋπόθεση, στην τελευταία περίπτωση, ότι η παρέμβαση του εν λόγω παρόχου δεν καθιστά τα ως άνω έργα προσβάσιμα σε ένα νέο κοινό.

Επί των δικαστικών εξόδων

85 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 2 της οδηγίας 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1993, περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και την καλωδιακή αναμετάδοση, έχει την έννοια ότι ο πάροχος δορυφορικού πακέτου οφείλει να λάβει τη συγκατάθεση των δικαιούχων των σχετικών δικαιωμάτων για την παρέμβασή του σε άμεση και έμμεση μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων, όπως οι επίμαχες στις υποθέσεις των κύριων δικών, εκτός αν οι δικαιούχοι έχουν συμφωνήσει με τον οικείο ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό ότι τα προστατευόμενα έργα θα παρουσιάζονται στο κοινό και μέσω του παρόχου αυτού, υπό την προϋπόθεση, στην τελευταία περίπτωση, ότι η παρέμβαση του εν λόγω παρόχου δεν καθιστά τα ως άνω έργα προσβάσιμα σε ένα νέο κοινό.

(υπογράφes)